

Tarkastuslautakunta

Kokousaika: Keskiviikko 16.05.2018 kello 11.00 – 18.00**Kokouspaikka:** Kunnanhallituksen huone**Saapuvilla olleet:****Jäsenet:****Varajäsenet:** Pärkkä Annu

pj.

 Huhtala Satu Linna Jukka

vpj.

 Autio Markku Hakala Airi Alakangas Ari Sipilä Terttu Pyykkö Salli (kv 26.4.2018 § 25) Voltti Heikki Kinnunen Juha**Muut saapuvilla olleet:** Vanhatupa Asko

JHTT-tilintarkastaja, BDO Auditor Oy

Laillisuus ja päätösvaltaisuus sekä päätöksentekotapa: Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Kaikki asiat käsiteltiin varsinaisessa kokouksessa.**Käsitellyt asiat:**

Pykälät: 27 – 31

Sivut: 1 – 11

Pöytäkirjan tarkastajat:

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Terttu Sipilä ja Airi Hakala.

Pöytäkirjan allekirjoitus ja varmennus: Annu Pärkkä
puheenjohtajaAsko Vanhatupa
pöytäkirjanpitäjä**Pöytäkirjan tarkastus:**

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Pöytäkirjan käsittelylehdet on samalla varustettu nimi-kirjaimillamme.

Sievinkunnantöimistössä _____._____.2018

Terttu Sipilä

Airi Hakala

Pöytäkirjan nähtävänäpito:

Pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa allekirjoitusta seuraavan kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä eli perjantaina 1.6.2018.

Päivi Pöllä
arkistosihteeri

Tarkastuslautakunta

Aika: Keskiviikkona 16.05.2018 kello 11.00*Kahvi kokoushuoneessa klo 10.45***Paikka:** Kunnanhallituksen huone**Päätöksentekotapa:** Varsinainen kokous

---

Käsiteltävät asiat:

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen.
Pöytäkirjantarkastajien valinta.

§		Sivu
27 §	Tilintarkastuskertomus vuodelta 2017	3
28 §	Arviointikertomus vuodelta 2017	4
29 §	Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2017	5
30 §	Loppuraportti tilintarkastuksesta vuodelta 2017	8
31 §	Muut mahdolliset asiat	9

Pöytäkirjan nähtävänäpito: Kokouksen tarkastettu pöytäkirja, johon on liitetty oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus, julkaistaan yleisessä tietoverkossa allekirjoitusta seuraavan kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä.

Annu Pärkkä
puheenjohtaja, mtyy

Esityslistasta tiedotettu sähköpostitse 7.5.2018:

- tarkastuslautakunta:
Annu Pärkkä, pj.
Jukka Linna, vpj.
Airi Hakala
Terttu Sipilä
Heikki Voltti
- tarkastusltk:n varajäsenet
- tilintarkastaja Asko Vanhatupa (BDO Auditor Oy)

Dnro KH:12 /00.03.00/2018

27 § TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2017

Tarkastuslautakunta 16.5.2018 § 27

Kuntalain (410/2015)125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenille ja asianomaisen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus. Jos tilintarkastaja havaitsee, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen, tilintarkastuskertomuksessa on tehtävä asiasta tilivelvolliseen kohdistuva muistutus. Muistutusta ei voida kohdistaa valtuustoon.

Tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto. Valtuusto päättää toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan valmistelu, tilintarkastuskertomus ja siinä tehty muistutus antavat aihetta. Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.

Kunnan tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy:n tilintarkastaja esittelee tilintarkastuskertomuksen vuoden 2017 tilintarkastuksesta kokouksessa.

Puheenjohtajan päätösehdotus: Tarkastuslautakunta merkitsee tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2017 tiedokseen ja saattaa sen Sievin kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Päätös: Tilintarkastuskertomus käsitellään seuraavassa kokouksessa.

Lisätietoja: puheenjohtaja Annu Pärkkä, p. 050 4045 484
annu.parkka@sievi.fi

Dnro KH:12 /00.03.00/2018

28 § ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2017

Tarkastuslautakunta 11.4.2018 § 23

Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin tulokset raportoidaan valtuustolle osoitetussa arviointikertomuksessa. On suotavaa, että jokainen perehtyy ennen kokousta omaan vastuualueeseensa pohtien mm. sitä, onko toiminta tarkoituksenmukaisesti järjestetty.

Lautakunnan jäsenten hallinnon seurantavastuu on seuraava:

<u>Lautakunta</u>	<u>Tarkastuslautakunnan jäsen</u>
Kunnanvaltuusto	Kaikki lautakunnan jäsenet
Kunnanhallitus	Kaikki lautakunnan jäsenet
Koulutoimi	Annu Pärkkä
Vapaa-aikatoimi	Heikki Voltti ja Airi Hakala
Ympäristötoimi	Terttu Sipilä
Tekninen toimi	Jukka Linna
Konserniin kuuluvat yhteisöt	Heikki Voltti ja Annu Pärkkä
Ppky Kallio	Airi Hakala.

Puheenjohtajan päätösehdotus: Tarkastuslautakunta sopii arviointikertomuksen käytänteistä ja päättää, tarvitseeko se salassa pidettäviä materiaaleja nähtäväkseen sekä aloittaa arviointikertomuksen laatimisen.

Päätös: Tarkastuslautakunta päätti jatkaa arviointikertomuksen valmistelua kokouksessa esillä olleen arviointikertomuksen sisältöluonnoksen mukaisesti. Arvioinnin pohja-aineistona käytetään hallituksen allekirjoittamaa vuoden 2017 tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä tarkastuslautakunnan kokouksissa saatuja ajankohtaiskatsauksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kuntalain näkökulma kunnan tuottamien palvelujen osalta. Arvioinnin suorittamiseksi konserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätökset pyydetään toimittamaan lautakunnan käyttöön (extranettiin).

Tarkastuslautakunta 26.4.2018 § 25

Tarkastuslautakunnan jäsenet työstävät omaa vastuualuettaan etukäteen.

Puheenjohtajan päätösehdotus: Arviointikertomusta laaditaan.

Päätös: Valmisteltiin arviointikertomusta. Valmistelu jatkuu seuraavassa kokouksessa.

Tarkastuslautakunta 16.5.2018 § 28

Puheenjohtajan päätösehdotus: Tarkastuslautakunta hyväksyy arviointikertomuksen ja esittää sen valtuuston käsiteltäväksi.

Päätös: Tarkastuslautakunta päätti jatkaa arviointikertomuksen valmistelua seuraavassa kokouksessa.

Lisätietoja: puheenjohtaja Annu Pärkkä, p. 050 4045 484, annu.parkka@sievi.fi

Dnro KH:32 /02.06.01/2018

29 § TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2017

Kunnanhallitus 28.03.2018 § 51

Kuntalain mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä, ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on lisäksi annettava tietoja mm. sellaisista talouteen ja tilinpäätökseen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tuloslaskelmassa ja taseessa tai rahoituslaskelmassa. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja.

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Tasekirja sisältää toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisen, tilinpäätöslaskelmat sekä liitetiedot ja henkilöstöraportin.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tuloslaskelman toimintakate muodostuu käyttötalouden tuottojen ja kulujen erotuksesta, ja se ilmoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2017 toimintakate oli -31,2 milj. € (v 2016 -32,6 milj. €), toimintakate parani siis edelliseen vuoteen verrattuna 1,4 milj. € ja 6,47 %, alkuperäisen talousarvion ollessa -33,3 milj. €. Toimintakatteen paraneminen koostuu 0,46 milj. euron toimintatulojen ylityksestä ja 1,69 milj. euron toimintamenojen alituksesta. Kaikkinsa lautakunnat ovat pysyneet talousarviossa hyvin, lukuun ottamatta joitakin sitovan tason ylityksiä, joista on esityslistan liitteenä lautakuntien laatimat selvitykset.

Tuloslaskelman vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Sievin kunnan tilinpäätöksestä muodostui alkuperäistä taloussuunnitelmaa huomattavasti parempi. Tilikauden 2017 vuosikate on 3 034 846 € (866 654 € v. 2016).

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja, tässä luvussa on mukana myös poistot ja satunnaiset erät. Tilikauden tulos oli 2 300 535 euroa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää taseeseen tilikauden ylijäämä tilille. Tilikauden tuloksesta 2 300 535 euroa esitetään tehtäväksi 1 200 000 euron vapaaehtoinen varaus päiväkodin rakentamiseen ja 1 110 864,76 euroa esitetään siirrettäväksi taseen ylijäämätilille. Taseessa oli vuoden alussa edellisten tilikausien ylijäämää 1 521 289,60 euroa. Vuoden 2018 talousarviossa on

peräti 5,9 milj.euron investoinnit ja nyt muodostunutta hyvää tulosta esitetään sen vuoksi jaettavaksi tuleville vuosille päiväkotihankkeelle kohdistettavan investointivaruksen muodossa.

Vuoden 2017 tilinpäätös muodostui näinkin voitolliseksi suurelta osin Peruspalvelukuntayhtymä Kallion arvioitua pienempien kulujen kautta. Erikoissairaanhoidon kulut olivat 756 105 euroa talousarviota pienemmät ja Kallion oman toiminnan menot alittivat talousarvion 976 789 eurolla. Kunnan oman toiminnan ansiosta tilinpäätöstä paransivat arvioitua 465 885 euroa isommat käyttötulot ja valtionosuuksien ja verotulojen 98 698 euroa parempi toteutuma sekä 70 077 euroa pienemmät rahoitusmenot.

Verotuloja kertyi yhteensä 15,3 milj. €, missä on nousua edelliseen vuoteen verrattuna 0,2 %. Valtionosuuksia saatiin 19 milj. €, nousua edelliseen vuoteen 0,36 %.

Investointimenot olivat 2,58 milj. € ja investointitulot 0,41 milj. €, nettoinvestoinnit olivat siis 2,17 milj. €. Investointimenoista isoimpia olivat paloaseman rakentaminen 0,97 milj €, Pajulan palvelukeskuksen laajennus 0,64 milj. € ja kaavateiden rakentaminen 0,62 milj. €. Rakentaminen jatkuu vuoden 2018 puolella.

Kunnan ottolainojen määrä nousi hieman edellisvuodesta, ollen vuoden lopussa oli 17,4 milj.€ (2016 vuonna 17 milj. €). Lainoista suurin osa on nyt lyhytaikaisia kuntatodistuksia. Lainaa oli vuoden vaihteessa 3 464 €/asukas (2016 vuonna 3 352 €/asukas) ja konsernilainaa 6 237 €/asukas (2016 vuonna 5 547 €/asukas). Antolainoina myönnettyjä lainasaamisia oli vuoden vaihteessa 3,3 milj. euroa.

Tilinpäätöksen tulos on hyvä kun vuosikate kattaa poistot ja taseeseen jää puskuria tuleviin vuosiin. Tasetta tulee kuitenkin edelleen vahvistaa ylijäämäisillä tilinpäätöksillä, koska velkaantuneisuutta ja omavaraisuutta osoittavat tunnusluvut ovat heikolla tasolla ja heikkenevät entisestään isojen investointien myötä. Kuntakonsernin asuntovuokrausta harjoittavan tytäryhtiön tulos on parantunut, mutta edelleen alijäämäinen.

Oheismateriaalina on tilinpäätös sisältäen toimintakertomuksen ja henkilöstöraportin.

Tilikauden tuloksen käsittelystä on esitys toimintakertomuksen yhteydessä.

Vt. kunnanjohtajan päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää

1. esittää kunnanvaltuustolle, että tilikauden tuloksesta 2 300 535,10 € ja poistoerokirjauksesta 10.329,66 € muodostuvasta ylijäämästä jätetään tilikauden yli-/alijäämätilille 1 110 864,76 €
2. esittää kunnanvaltuustolle, että päiväkodin rakentamiseen tehdään 1 200 000 €:n investointivaraus
3. esittää kunnanvaltuustolle, että ne sitovan tason menoylitykset ja tuloalitukset, joihin ei ole aiemmin haettu määrärahan muutoksia, hyväksytään
4. allekirjoittaa vuoden 2017 tilinpäätöksen ja jättää tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi
5. oikeuttaa taloushallinnon tekemään mahdollisesti tarvittavat täydennykset ja tekniset korjaukset
6. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan käsittelyn jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin.

Asiantuntijoina kuultiin kunnankamreeri Marja Korkeakangasta, koulutoimenjohtaja Matti Saarenpäästä, vapaa-aikasihteeri Outi Santavuorta ja Sievin Teollisuuspuisto Oy:n toimitusjohtaja Mikko Heickelliä.

Lisätietoja: kunnankamreeri Marja Korkeakangas, 044 4883 202
marja.korkeakangas@sievi.fi

Mauno Jussila poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 17.00 ja kokouksessa pidettiin tauko klo 17.00 – 17.09.

Tarkastuslautakunta 16.5.2018 § 29

Vt. kunnanjohtaja Hanna Salminen ja kunnankamreeri Marja Korkeakangas esittelivät vuoden 2017 tilinpäätöksen tarkastuslautakunnalle kokouksessa 11.4.2018 § 22.

Puheenjohtajan päätösehdotus: Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto

1. hyväksyy vuoden 2017 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä
2. myöntää tili- ja vastuuvapauden tilivelvollisille.

Päätös: Tarkastuslautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä seuraavassa kokouksessa.

Lisätietoja: puheenjohtaja Annu Pärkkä, p. 050 4045 484
annu.parkka@sievi.fi

Dnro KH:12 /00.03.00/2018

30 § LOPPURAPORTTI TILINTARKASTUKSESTA VUODELTA 2017

Tarkastuslautakunta 16.5.2018 § 30

Tilintarkastaja esittelee loppuraporttinsa vuodelta 2017.

Puheenjohtajan päätösehdotus: Tarkastuslautakunta merkitsee loppuraportin tiedokseen.

Päätös: Tarkastuslautakunta päätti siirtää asian seuraavaan kokoukseen.

Lisätietoja: puheenjohtaja Annu Pärkkä, p. 050 4045 484
annu.parkka@sievi.fi

31 § MUUT MAHDOLLISET ASIAT

Tarkastuslautakunta 16.5.2018 § 31

Puheenjohtajan päätösehdotus:

Tarkastuslautakunnan seuraava kokous pidetään perjantaina 25.5.2018 alkaen kello 15.00.

Päätös: Tarkastuslautakunta merkitsi tiedoksi edellä mainitut asiat.

Lisätietoja: puheenjohtaja Annu Pärkkä, p. 050 4045 484
annu.parkka@sievi.fi

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

**Kieltojen
perusteet**

Seuraavista päätöksistä ei Kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: 27 - 31

Koska päätöksestä voidaan tehdä Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pykälät:

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 5 §:n / muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet:

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

**Oikaisuvaati-
musviranomai-
nen ja -aika**

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.
Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite, sähköposti, telefax

Sievin kunnanhallitus
Haikolantie 16
85410 Sievi
kirjaamo@sievi.fi
fax: (08) 4883 100

Pykälät:

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

**Oikaisuvaati-
muskirjelmän
sisältö ja toimit-
taminen**

Ks. jäljempänä

VALITUSOSOITUS

Valitusviran-
omainen ja
valitusaika

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen..

Valitusviranomainen, osoite ja postiosoite, sähköposti, telefax

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Käyntiosoite: Isokatu 4, Oulu
Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

puh: 029 56 42800 (vaihe)

sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
fax: 029 56 42841

Kunnallisvalitus, pykälät:

Valitusaika
30 päivää

Hallintovalitus, pykälät:

Valitusaika
____ päivää

Muu valitusviranomainen, osoite ja postiosoite

Pykälät:

Valitusaika

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 86, 90101 Oulu
Faksi: 08 816 2869

____ päivää

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Oikaisuvaatimus-/
valituskirjelmän
sisältö ja toimit-
taminen

Oikaisuvaatimuskirjelmässä/valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet

Oikaisuvaatimuskirjelmässä/valituskirjelmässä on ilmoitettava oikaisuvaatimuksen tekijän/valittajan nimi ja kotikunta. Jos oikaisuvaatimuksen tekijän/valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen/valituksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä/valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle/valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan/oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimus-/valituskirjelmä. Oikaisuvaatimuskirjelmään/valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuuperäisenä tai jäljennöksenä sekä todistus siitä minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys oikaisuvaatimus-/valitusajan alkamisen ajankohdasta. Oikaisuvaatimuskirjelmään/valituskirjelmään on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä/valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jolle niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on liitettävä valtakirja sen mukaan kuin Hallintolain (434/2003) 12 §:ssä/HLL (586/1996) 21 §:ssä säädetään.

Oikaisuvaatimusasiakirjat/valitusasiakirjat on toimitettava oikaisuvaatimus-/valitusviranomaiselle viimeistään oikaisuvaatimus-/valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos oikaisuvaatimus/valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa viranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Asiakirjat toimitetaan viranomaisen asiointiosoitteeseen lähettäjän omalla vastuulla. Tämä voidaan tehdä myös postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimus-/valitusajan päättymistä.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite

Pykälät

Valitusasiakirjat on toimitettava: ¹⁾ nimi, osoite ja postiosoite

Pykälät

Lisätietoja

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 250 euroa (Tuomioistuinmaksulaki 1455/2015). Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireilepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

¹⁾ Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle.